

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás

2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-2.5

Az egyházi intézményrendszer I. (Szent) István korában (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az egyházi intézményrendszer kiépítését és politikai szerepét mutatja be I. (Szent) István király korában. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti I. István uralkodásának kezdetét: 997 / 1000 és végét: 1038.	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli elemét (pl. nyugati kereszténység, püspökségek, Esztergom).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. keresztény / katolikus, egyház, püspök / érsek, templom.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. tized, egyházmegye / püspökség, kolostor, szerzetes.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a királynak kell megvédenie az egyházat; a király segítse az egyház térítő tevékenységét; az egyház támogatta a királyi hatalmat; Szent István a kereszténység fenntartására intette fiát), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a magyarság keresztény hitre térítése az állam és az egyház közös munkája volt; az uralkodó törvényekkel segítette a keresztény hit / szokások elterjedését / betartását; az esztergomi érsek koronázta a királyokat; a püspökök a királyi tanács tagjai voltak; az állami és az egyházi hatalom összefonódott; az egyházszerzés az államszerzés része volt; Magyarország csatlakozott a nyugati / keresztény kultúrkörhöz; az egyházszerzés növelte az uralkodó tekintélyét.)	0–3
	F2 Rögzíti, hogy a kép arra utal, hogy a királyi pár templomokat építtetett / egyházat alapított, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a király földet / javakat biztosított az egyház	0–3

	<p>működéséhez; az uralkodó ezzel is hozzájárult a kereszténység elterjedéséhez; minden tíz falunak kellett egy templomot építenie; világi főurak is alapítottak templomokat; Gizellával együtt érkeztek térítők / a Gizellával kötött házassága is elősegítette a kereszténység terjesztését; István apostoli király volt).</p>	
	<p>F3 Rögzíti, hogy István törvényben rendelte el a böjtöt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kereszténység felvétele új szokások bevezetését is jelentette; a kereszténység felvétele hatalmi szóval történt; a királynak apostoli hatalma / papi szerepe volt; törvények segítették a kereszténység terjesztését).</p>	0–3
	<p>F4 Rögzít egy tényt a forrással kapcsolatban (pl. az egyháznak oktatói szerepe volt; az oktatás elsősorban a papság utánpótlását biztosította; a papság eredetileg külföldiekből állt / magyar papokat neveltek; az oktatás antik hagyományokra épült), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az egyház a hit mellett a latin / antik kultúrát is megőrizte; az egyház képviselte az írásbeliséget; a püspökségek mellett káptalanok alakultak; a káptalanok okleveleket bocsátottak ki; az uralkodónak szüksége volt képzett hivatalnokokra).</p>	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	<p>E1 Rögzíti az egyházszerzés egy lényegi elemét (pl. egyházmegyét / püspökségeket – és érsekségeket hozott – létre; plébániahálózatot épített ki), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az egyházszerzésre a pápa hatalmazta fel / a koronázással kapott felhatalmazást; a magyar egyház független volt a Német-római Birodalom egyházától; az egyházmegyéknek birtokokat adományozott; tíz falunak kellett egy-egy templomot építenie, kötelező volt a templomba járás).</p>	0–3
	<p>E2 Rögzíti a tized bevezetését, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a földművesek terményeik egy tizedét az egyháznak adták; ezzel biztosította az egyház fenntartását).</p>	0–3
	<p>E3 Rögzít egy tényt a magyarországi szerzetesekkel kapcsolatban (pl. bencés szerzeteseket hívott az országba; Pannonhalma volt az első bencés kolostor; kezdetben keleti szerzetesek is voltak az országban), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a szerzetesek nem tartoztak a püspökök fennhatósága alá; a szerzetesek nagy szerepet játszottak a hit / a latin kultúra / a földművelési ismeretek terjesztésében; a keleti szerzetesek a bizánci / a nyugati szerzetesek a német befolyást erősítették; István elkötelezte magát a latin kereszténység mellett).</p>	0–3
	<p>E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	0–3
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i></p>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ PONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

2.6 A vegyesházi királyok kora